

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.057/2019/5.

A tanács tagjai:

Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Szegedi Zsolt ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

... jogtanácsos

A per tárgya:

Közérdekű adat kiadása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.20.031/2019/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 25.P.22.231/2018/6.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes fő tevékenysége a vasútépítés. Az alperes és a ... (a továbbiakban: ...) mint állami tulajdonú fejlesztő társaság között közbeszerzési eljárások lefolytatásának eredményeként a következő projektek jöttek létre:
„... vonalszakaszpálya, műtárgy és felsővezeték építési, valamint a kapcsolódó biztosítóberendezési, távközlési, közműkiváltási, kábelkiváltási munkák tervezése és elvégzése”, továbbá a

„...vasútvonal korszerűsítése során kiegészítő magasépítési munkák elvégzése" elnevezésű szerződések.

A szerződések a „...vasútvonal rekonstrukciója I. ütem 1. fázis projekt részét képező „... vasútvonal rekonstrukciója, ... és ... szakaszok felújítása" projekt keretében jöttek létre, amelyeket teljes egészében európai uniós forrásokból finanszíroznak.

- [2] A felperes 2018. január 19-én adatigénnyelssel élt az alperesnél, amelyben a következő adatok kiadását kérte:

1. Az építési beruházás keretében beépített összes építőanyag, továbbá minden felhasznált materiális eszköz pontos típusa és összes mennyisége;

2. A projekt keretében beépített egyes építőanyagokat és felhasznált materiális eszközöket mely építőanyag - eladótól, milyen áron, milyen mennyiségben szerezték be.

Az alperes a 2018. január 31-én kelt válasziratában a felperes kérelmét elutasította, arra hivatkozással, hogy az igényelt adatok sem közérdekű, sem közérdekből nyilvános adatnak nem minősülnek.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [3] A felperes keresetében az adatigénnyelssel egyező tartalmú adatok kiadására kérte az alperest kötelezni. Ezen túlmenően kérte azon dokumentumok kiadását is, amelyek alátámasztják az építőanyagok eladóinak történt kifizetéseket. A felperes álláspontja szerint az általa kiadni kért adatok közérdekből nyilvános adatnak minősülnek, mert a projekt, amelyhez kapcsolódnak az európai uniós forrásokból kerül finanszírozásra, vagyis a forrása közpénznek minősül.

- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Jogi álláspontja szerint a felperes által kért adatok sem közérdekű adatnak, sem közérdekből nyilvános adatnak nem minősülnek. Az alperes előadta azt is, hogy az igényelt adatok üzleti titkot tartalmaznak, amelynek nyilvánosságra hozatala sértené a tisztességes gazdasági verseny feltételeit és a verseny tisztaságát. Azt is vitatta, hogy a kért formában az igényelt adatokkal rendelkezne. Hivatkozott arra is, hogy vállalkozási szerződéseit alvállalkozók bevonásával teljesíti, ennek során az alvállalkozók biztosítják az alapanyagot. Amennyiben az alperes mégis maga vásárolná azokat, úgy azt nagy tételben teszi, és egyidejűleg azt több projekt teljesítéséhez is felhasználja. Azt is jelezte, hogy amennyiben mégis a bíróság az adatok kiadására kötelezné, úgy az adatok előállítása egy ember teljes munkaerő ráfordítását igényelné oly módon, hogy az napi 8 órás munkaidő mellett 4.400 forintos óradíj alkalmazásával 73 munkanap alatt készülne el.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Elsődlegesen azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a kiadni kért adatok közérdekből nyilvános adatnak minősülnek-e. Álláspontja szerint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 27. § (3) és (3a) bekezdése alapján megállapítható, hogy az abban rögzített feltételek egymással konjunktív viszonyban állnak, azaz bármely feltétel elmaradása esetén az adatkezelő tájékoztatás-adási kötelezettsége nem áll fenn.
- [6] Rögzítette, hogy a tájékoztatás-adási kötelezettség csak azon jogviszonnyal összefüggésben áll fenn, amely az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel történő pénzügyi vagy üzleti kapcsolatra vonatkozik. Ez a jogviszony a jelen esetben az elsőfokú bíróság szerint az alperes és a ... között létrejött szerződésben merül ki. Az ezen szerződés alapján az alperes által a beszállítókkal és alvállalkozókkal kötött szerződések azonban nem vonhatók ebbe a körbe, ez utóbbi szerződések új jogviszonynak minősülnek függetlenül attól, hogy az ...-vel megkötött szerződéssel összefüggésben állnak. Az elsőfokú bíróság szerint az Infotv. 27. § (3a) bekezdése szempontjából a jogviszony

fogalmának van döntő jelentősége, a projektek megvalósítása keretében harmadik személlyel kötött szerződések pedig új kötetmeket hoznak létre, ezáltal új polgári jogi jogviszonynak tekintendők.

- [7] Bár az elsőfokú bíróság álláspontja az volt, hogy az első feltétel hiányában már nem állapítható meg a kért adat közérdekből nyilvános jellege, mégis foglalkozott azzal, hogy a második feltétel fennállása sem igazolható, mivel a felperes által igényelt adatok nem minősülnek központi és helyi önkormányzati költségvetés, illetve európai uniós támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezményrel, az állami és önkormányzati vagyron kezelésével, birtoklásával, használatával és hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, vagy az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adatnak sem. Az elsőfokú bíróság rögzítette azt is, hogy további olyan rendelkezést a felperes nem jelölt meg, amely az adat megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát közérdekből elrendelte volna. Az elsőfokú bíróság álláspontja az volt, hogy a közérdekből nyilvános adat feltételrendszerében egyik feltétel sem teljesült, így az volt megállapítható, hogy a felperes által kiadni kért adatok nem minősülnek közérdekből nyilvános adatnak, vagyis annak közlésére az alperesi gazdasági társaságot nem lehet kötelezni. Ezen jogi álláspontjából következően az elsőfokú bíróság már nem foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az alperes rendelkezett-e a felperes által igényelt adatokkal, továbbá, hogy a felperes állítási, illetve bizonyítási szükséghelyzetben vannak-e, az adatok üzleti titoknak minősülnek-e, illetve azok nyilvánosságra hozatala sértette-e a tisztességes gazdasági verseny feltételeit és a verseny tisztaságát. Az elsőfokú bíróság ezért az ezen körülményekre vonatkozó bizonyítási indítványok teljesítését mellőzte és a keresetet jogkérdésben elfoglalt álláspontjából következően elutasította.
- [8] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Határozatának indokolásában elsődlegesen rögzítette, hogy hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem észlelt. Rögzítette a jogerős ítélet azt is, hogy melyek a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének a lehetőségei, illetve korlátai. Arról is állást foglalt a másodfokú határozat, hogy mikor van lehetőség a felülbírálat kiterjesztésére olyan kérdésekben, amelyet a fellebbezés (csatlakozó fellebbezés) nem érintett. Ebben a körben rögzítette, hogy nincs lehetőség arra, hogy olyan, a felek által nem vitatott jogkérdéseket is a felülbírálat körébe vonjon, melyek vonatkozásában nem állapítható meg, hogy az anyagi pervezetés hiányos vagy helytelen volt.
- [9] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak a keresetet elutasító döntésével. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte az Infotv. 27. § (3) és (3a) bekezdésében foglaltakat oly módon, hogy az abban rögzített feltételek egymással konjunktív viszonyban állnak, vagyis a tájékoztatás-adási kötelezettség csak azon jogviszonnal összefüggésben áll fenn, amely az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel létrejött pénzügyi vagy üzleti kapcsolatra vonatkozik, mely jogviszony a perbeli esetben az alperes és az között megkötött szerződésben jött létre, és e szerződés alapján az alperes által a beszállítókkal, illetve az alvállalkozókkal kötött szerződések nem vonhatók ebbe a körbe.
- [10] Az ítélet tábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját azzal kapcsolatban is, hogy az alperes mint az államháztartáson kívüli személy az anyagbeszállítói szerződések megkötése során saját vagyonával, saját kockázatára és felelősségére gazdálkodik, amelynek során már az államháztartás alrendszerébe tartozó személy a létesített üzleti megállapodás teljesítése érdekében jár el. A másodfokú bíróság azonban annyiban eltért az elsőfokú bíróság indokolásától, hogy álláspontja szerint nem annak van jelentősége, hogy ezzel új kötelelem keletkezett, hanem arra helyezte a hangsúlyt, hogy az európai uniós forrásból finanszírozott beruházás keretében beépített összes alapanyag típusára, mennyiségére és beszerzési forrására, valamint költségére vonatkozó, és az alperes és beszállítói között jogviszonyban keretében keletkezett adatok és a forrásként szolgáló közpénz közötti kapcsolat túl távoli és közvetett ahhoz, hogy annak részleteiről az alperes az Infotv. 27. § (3a) bekezdésének szabályai szerint közérdekből nyilvános adatként tájékoztatást kell, hogy adjon. Ezen jogszabályhely nyelvtani értelmezése alapján is arra a következtetésre lehet jutni a másodfokú

bíróság szerint, hogy az adatszolgáltatási kötelezettség az államháztartás alrendszerébe tartozó személlyel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesítő személyt terheli, mégpedig a kettejük jogviszonyával összefüggő kérdések közérdekből nyilvános adatok vonatkozásában. Az alperes és alvállalkozói közötti szerződések azonban már nem állnak összefüggésben közvetlenül az államháztartás alrendszerével, így az Infotv. 27. § (3a) bekezdése szerinti adatkiadási kötelezettség nem értelmezhető.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítéletre is kiterjedően a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát. Amennyiben az utóbbira a Kúria nem látna lehetőséget bármely okból, a hatályon kívül helyezés mellett kérte az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezni. Megsértett jogszabályként az Infotv. 2. § (1) bekezdését, valamint a 27. § (3) és (3a) bekezdését jelölte meg. Alapvető kiindulási pontként rögzítette, hogy az adott beruházás európai uniós pénzből, azaz közpénzből valósult meg, közpénzt felhasználó láncolatos vállalkozói struktúráról van szó. Hivatkozott arra, hogy az Alkotmánybíróság több határozata értelmében az adatok nyilvánossága tekinthető a fő szabálynak, a korlátozásokat minden esetben megszorítóan kell értelmezni, vagyis a pénzügyi, üzleti kapcsolat nem szűkíthető le a szerződéses jogviszonyra. Utalt arra is, hogy az úgynevezett taopénzek ügyében hozott bírósági határozatok elvi éllal rögzítették, hogy a források közpénz jellege nem függ attól, hogy ténylegesen ki birtokolja az eszközöket, a közpénz jelleg a meghatározó.
- [12] A másodfokú bíróság szerint indokolatlanul szűken értelmezte a jogszabályi rendelkezéseket a jogerős ítélet, nemcsak a közvetlen szerződéses vagy kötelmi viszony vonható az értelmezési körbe, hanem mindazon szerződéses jogviszonyok is, amelyek a közpénzzel való gazdálkodást érintik, vagyis minden ügyletre, ami kihat a közpénzek felhasználására. Előadta, hogy a konkrét esetben az alperes nem a saját pénzével, saját kockázatára gazdálkodik, hiszen az adott projekteket nem vitatottan az európai unió finanszírozza. Nem értett egyet azzal az érveléssel, hogy túlzottan távoli és közvetett lenne a kapcsolat a közpénzekkel. Utalt az Infotv. hatályára vonatkozó rendelkezésre is. Álláspontja szerint a jogerős ítélet szemléletének elfogadása esetén a láncolatos beruházások esetében egyetlen alvállalkozó „közbeiktatása” ellehetetlenítené a közpénz útjának követését.
- [13] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokára figyelemmel.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [14] A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.
- [15] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között az ott megjelölt jogszabályok tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki.
- [16] A felperes megsértett jogszabályként az Infotv. 2. § (1) bekezdését, valamint 27. § (3) bekezdését és (3a) bekezdését jelölte meg.
- [17] Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése szerint mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. 39. § (2) bekezdése értelmében közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyont érintő adatok

közérdekű adatok.

- [18] Az Infotv. 2. § (1) bekezdése értelmében e törvény hatálya a Magyarország területén folytatott minden olyan adatkezelésre és adatfeldolgozásra kiterjed, amely természetes személy adataira, valamint közérdekű adatra, vagy közérdekből nyilvános adatra vonatkozik. A 3. § 6. pontja értelmében közérdekből nyilvános adat, a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét, vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli.
- [19] Az Infotv. 27. § (3) bekezdése szerint közérdekből nyilvános adatként nem minősül üzleti titoknak a központi és helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai uniós támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezménnyel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli. A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti az olyan adatokhoz - így különösen a védett ismerethez - való hozzáférést, amelynek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve, hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét. A (3/a.) bekezdés értelmében az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesít, köteles az e jogviszonnyal összefüggő és a (3) bekezdés alapján közérdekből nyilvános adatra vonatkozóan - erre irányuló igény esetén - bárki számára tájékoztatást adni. A tájékoztatási kötelezettség a közérdekből nyilvános adat nyilvánosságra hozatalával, vagy a korábban már elektronikus formában nyilvánosságra hozott adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is teljesíthető.
- [20] A felperes álláspontjának lényege az volt, hogy miután a kérdéses projekt európai uniós forrásból került kivitelezésre, ezért közpénznek minősül, és így az azzal való elszámolásra az alperes köteles. A ítéltábla álláspontja az elsőfokú bírósággal érdemben egybehangzóan viszont az volt, hogy különösen az Infotv. 27. § (3a) bekezdésére figyelemmel a kiadni kért adatok nem az államháztartás alrendszerébe tartozó személlyel (jelen esetben az) kötött megállapodásban szerepelnek, hanem az alperesnek az alvállalkozóival, beszállítóival létrejött szerződésekben, amelyekre az Infotv. 27. § (3a) bekezdése már nem vonatkozik.
- [21] A felülvizsgálati eljárásban általánosan érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Ez azt jelenti, hogy nincs helye a bizonyítékok ismételt értékelésének és egybevetésének. Ez alól kivételt az jelent, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, nyilvánvalóan iratellenes vagy ellentétes a véleményalkotás, a logika alapvető szabályaival. A jelen esetben a Kúria ilyen körülményeket nem észlelt. Jelentőséget kell tulajdonítani annak az Infotv. 27. § (3a) bekezdése alapján, hogy a szerződéses kapcsolatoknak mely szintjére terjed ki az adatszolgáltatási kötelezettség. A Kúria egyetértett a jogerős ítélet azon értelmezésével - amely összhangban áll a kialakult bírói gyakorlattal is -, hogy az államháztartás alrendszerével az alperes az ... kötött szerződéssel került kapcsolatba, ez az alvállalkozókra, illetve a beszállítókra és a velük kötött szerződésekre kiterjesztően nem alkalmazható, még akkor sem, ha az államháztartás alrendszerébe tartozó személy részben, vagy egészben a kifizetést európai uniós forrásból teljesítheti. Helyesen ítélte meg a jogerős ítélet azt, hogy az alperes és az alvállalkozók között, illetve a beszállítókkal létrejött szerződésekre nem terjed ki az adatszolgáltatási kötelezettség, így ezen okból jogszerűen került sor a kereset elutasítására.
- [22] Helyesen jutott a jogerős ítélet arra a következtetésre is, hogy ezen jogi álláspontból következően nincs szükség a további elutasítási indokok, így az adat hiánya, illetve az üzleti titok megvalósulásának elemzésére.
- [23] Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból a jogerős ítélet nem minősül jogszabálysértőnek, ezért az érdemben helytálló jogerős ítéletet a Kúria hatályában fenntartotta a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [24] 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 2. § (1) bekezdés, 3. § 6. pont, 27. § (3) bekezdés és (3a) bekezdés, Pp. 424. § (1) bekezdés

Záró rész

- [25] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét tárgyaláson kívül bírálta el.
[26] A pernyertes alperes a felülvizsgálati eljárásban perköltséget nem igényelt, ezért erről rendelkezni nem kellett.
[27] Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdésének o) pontja értelmében illetékmentes.

Budapest, 2020. október 21.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

S.K.

bírószági ügyintéző